

K A T O L I K

God. II

SIBENIK, 29. ožujka 1931.

Broj 13

Kamo idemo?

Svećenstvo je uvijek bilo i jest pionir svakoga kulturnog, nacionalnog i socijalnog rada u našem hrvatskom narodu. Dosta je spomenuti rad Benediktinaca, Pavlinaca, Franjevaca, Isusovaca ili biskupa Haulika, Strossmayera, Dobrile, Mahnića, Bauera i t. d.

Neznalice naše nacionalne povijesti, koja je tako usko vezana s Crkvom, veoma su daleko i od zdravoga kršćanskog uzgoja. Neki misle, da se nacionalni rad oko mladeži sastoji jedino u Tyršovom sistemu, u nekoliko predavanja, punih lijepih fraza, te u zabavama, eda se lakše održi mladež na okupu. Sa plesnim vjenčićima i zabavama popunja se uglavnom „jugoslavenski nacionalni rad“... A duša ostaje prazna, jer u ime nacionalizma drži se mladež daleko od pozitivne vjere. I tako malo pomalo ona se dekristijanizira (raskršćanjuje) i demoralizira (kvari).

„Današnja mladež je žedna užitaka! Idimo joj zato na ruku, pa i tada, kada Crkva to strogo zabranjuje, u korizmi... To traži novo doba...“ Čemu se onda možemo nadati od takve mladeži, koja se odgaja i živi sa idejama, protivnim kršćanskim i čudorednim idealima ogromne većine našega naroda? Da li ćemo moći graditi bolju i ljepšu budućnost sa ljudima, koji su žedni užitaka i koji znadu u ime nacionalizma da uvedu po našim, uglavnom još prilično čudorednim i nepokvarenim, selima i varošicama demoralizatorni rad „plesnih vjenčića“, koji često traju do zore, sa izborom kraljice ljepote i tomu sličnim?

Lako je vikati: „Doli popovi!“ No što ćete dati narodu kao uzdu protiv strasti i kao sredstvo za nutarnji duševni napredak namjesto vjere i Crkve? Povijest nam kaže, kad se ne drži do Božjih zapovijedi, da se brzo izgubi i sram ljudski, te se strmoglavice ruše sve duševne i čudoredne vrednote. Čovjek bez vjere je životinja, gora od najgore životinje, dvonožna zvijer. Država štuje

Crkvu i čudorede. Sam Kralj se potpisuje „po milosti Božjoj“. Sve vlasti cijene i kako čudoredni upliv Crkve! A kad se odgajaju članovi društva i države, da se rugaju i ne drže do ove vlasti, postavljene na zemlji od Boga, možemo li očekivati, da će ovi ljudi uvadati u svojoj okolini bolji red i vršenje dužnosti? Zastalno ne!

Neposluh Crkvi je obično sinonim nečudoređa, sebičnosti i materijalizma. Strasti zauzmu svoju divlju slobodu, mladež umire idealizmu, novac i žena postaju za 99% jedini idoli, pred kojima se sve žrtvuje. Ništa više nije sveto. Je li onda patriotski rušiti, pa i samo omalovažavati, Crkvu, ovaj najveći auktoritet, što opstoji na svijetu? Čim ćete je nadomjestiti? Žandarmrijom! No ona ne stiže do savjesti — kao glas Božji! Kad se dekristijanizira mladež, hoće li ona biti više idealna, požrtvovalna, nesebična, junačka? Napoleon je rekao: „Nijesam dostatan jak, da vladam narodom bez vjere“. A ipak cio svijet je strepio pred njegovim vojnicima!

Može li dakle svećenik i svijesni katolik biti član društava, u kojima se omalovažuje vjera, ne priznaje crkveni

auktoritet, nijeće, da je glavna svrha čovjeka na svijetu: spasenje duše. *Nel* Nipošto ne, osim ako hoće da bude izdajnikom svojih i Božjih načela.

Pellico je rekao: „Ako čovjek vrijeda oltare, svetost ženidbe, pristojnost, poštenje, pa više: „*Domovina! Domovina!*“ - nemoj mu vjerovati. On je lažni rodoljub. On je rdav građanin. Dobar rodoljub je jedino krepostan čovjek, koji ozbiljno shvaća i voli sve svoje dužnosti i nastoji, da ih izvrši.“ Od dekristijaniziranih i demoraliziranih građana otadžbina i obitelj mogu očekivati samo propast i ruševine.

Treba zato okrenuti na desno. Treba slušati glas Pape, koji nam je nedavno dao točne upute, kako treba odgajati mladež u školi i izvan škole. Dužnost je zato svih pravih rodoljuba, u ovoj teškoj izaratnoj krizi, da u mladeži i u narodu ojačaju vjeru, čudorede i štovanje crkvenog auktoriteta. Samo s vjerom ćemo graditi bolju budućnost, jer je još prije više tisuća godina mudrac pisao: „Ako Gospodin ne sagradi kuće, badava se trude oni, koji je grade!“

Pitanje dakle dobrog odgoja mladeži je pitanje najveće društvene koristi, općega javnog dobra i naše bolje budućnosti!

Jofe

Učinak poslanice naših katoličkih biskupa

Molitva je veliko oružje, s kojim se Crkva kroz vijekove služila. I to njezino oružje nije nikada izdalo. Naš katolički episkopat, svijestan te velike moći molitve, pozvao je svoje vjernike diljem Jugoslavije, da na dan sv. Josipa uzdignu svoje molitve Bogu, eda naši ljudi, koji su pod Italijom, a kojima se zabranjuje hvaliti Gospodina u materinskom jeziku, dobiju tu slobodu, da im se podaje vjerski nauk u njihovom jeziku, što im uostalom pripada po naravnom pravu. Vjernici su shvatili taj poziv svojih pastira te toga dana napuniše hramove Božje i jakim, moćnim glasom, koji im se dizao iz dubine duše, zavapiše pomoć od Gospoda, puni pouzdanja u Njegovu pravednost i dobrotu. Cini se, da to

nekima ne bijaše pravo. Da nije bilo ugodno talijaškim fašistima, nikakvo čudo, ali nas čudi, kako to nije ugodno nekim našim razvikanim nacionalcima-bezvjercima, posebno nekoj gospodi u našem gradu.

Najprije su ta gospoda ruglu izvrsla našu molitvu, koja po njihovom ubedenju ne će moći donijeti ni spasa ni olakšanja našim sunarodnjacima u Italiji. Za njih je ta akcija nekorisna do izlišnosti. Što to znači? Srušimo sve crkve, obustavimo sve molitve, jer to je ništa. Niti u ovom momentu, kad bi svi morali, da zaborave na svoje kulturne (!) ciljeve; kad bi se cio narod morao da nađe na okupu u nacionalnoj stvari, neki ne mogu da se svladaju, pak i u tom času napadaju

nas katolike te tim očito pokazuju svoje papke. Ovakvi ljudi zovu nas onda, da skupa s njima surađujemo u društvima, u kojima treba da bude uzgojena naša omladina? I ovakvi ljudi hoće da nama katolicima spočitavaju nacionalnu svijest? Ne! Ne plaćemo mi za Austrijom! Ima drugih, koji bi trebali da plaću.

Poslanica našega katoličkog episkopata pokazala je, da katolička Crkva zna da ustane proti svakomu, koji je priječi u vršenju njezine uzvišene misije. A baš to toj gospodi nije ugodno. Ta poslanica je jasan i vidljiv dokaz, kako katolicizam ne smeta nikomu, da njeguje svoj plemeniti na-

cionalni osjećaj, pače ona taj osjećaj podupire i gaji. Radi toga se pojavio bijes na jednoj strani. Radi toga se baš s te strane šire kojekakve laži, da se kod ljudi dobre volje ubije onaj dobar dojam, što ga je ta poslanica učinila.

Nas taj bijes ništa ne uznemiruje. On je slab i nemoćan, da bi i najmanje uskolebao u nama vjeru u pravednoga Boga, koji upravlja sudbinom naroda. Dapače ćemo unaprijed još više moliti za našu braću, da im Bog pomogne do konačne njihove pobjede.

Ovaj dvostruki učinak poslanice nas je dakle potpuno zadovoljio, i preko očekivanja!

Obitelj i čudorede

U svakom čovjeku ima nešto anđeoskoga i nešto sotonskoga. No obitelj ima tu zadaću, da usavrši odgoj čovjeka tako, da on postane što kreplosnijim. Da se to postigne, obitelj mora da živi jakim vjerskim životom. Nazaretska obitelj mora da bude naš ideal.

Roditelji svojoj djeci moraju prednjačiti dobrim primjerom više negoli dobrim riječima. Bog mora da kraljuje u kući, u pameti i u srcu svijju. Započevši Božje moraju se točno izvršavati, isto tako i crkvene, kao što i dužnosti svoga staleža.

Ljubav prava, iskrena, mora da vlada među mužem i ženom, roditeljima i djecom, braćom i sestrama, gospodarima i slugama. Sloga i ljubav gradi kuću više negoli vreće zlata.

Jadne one obitelji, u kojima se ne priznaje očinska vlast, te ih svada ili zavist rastavlja i ruši! Jao narodu i mladeži po onim obiteljima, gdje se psuje ime Svemogućega i Bezgrješne, gdje vlada prostačka šala i kletva, gdje se ne čuje glas molitve, gdje se ne mari za post. Ovakve su obitelji rasadište zla i pokvarenosti. Bolje bi stoga bilo, kad ih ne bi ni bilo. Treba kazati djeci, da budu bolja. No zato ne treba kleti.

Treba kćerkama zabraniti nečednu modu, a ne samo plaćati račune krojačicama, a da se ni ne pripazi pri tome, kakvo je to odijelo. Ne smije ih se nipošto puštati na zajedničke izlete, same s muškarcima, ni na mješovita kupališta. Roditelji su dužni i na nadzor svoje djece za vrijeme zaruka. Trebalo bi imati riječi ognjene, da se osudi popustljivost nekih majki u tome. No svoj dio krivnje obično nosi i

otac, koji ima najveću odgovornost za čudoredni život i kršćanski duh u obitelji.

Upravo su očajne danas prilike, koje opkoljuju u javnosti katoličke obitelji. Djeca nijesu ni slijepa ni gluha, a da ne bi nažalost dnevno bila izložena po ulicama svakojakim pogibeljima. Zla štampa, nečudoredne revije i slike vrše nesmetano svoj sotonski zadatak, da šire nečudorede. Koliko treba paziti na vrst novine, koja dolazi u obitelji! Nečudoredne slike, novele i sramotna dopisivanja mogu lako da unište nevinost mladenačkih duša. Mnoga su kina postala prave škole nečudoreda sa svojim predstavama i reklamnim slikama. Tu se često uči, kako se nepoštenim životom može ugodno živjeti i hicem samokresa dokončati život, kad nam postane dosadnim. Ne treba trošiti riječi o nečudorednosti današnjih plesova. Tko vodi kćer na ples, znači, da traži njezino nepoštenje. To je sud svih modernih plesača.

Danas istina mladež čezne za uživanjem, za zabavama. No ozbiljna su vremena. Život je dužnost, a ne zabava. Treba zato mladež sveto i ozbiljno odgojiti. Neka se mladež i zabavlja. No te njene zabave neka budu onakve, kakve se dolikuju sinovima Božjim.

Strašna je istina, da mnogo zla prijeti našoj mladeži u javnosti. Baš zato bi policijske vlasti morale mnogo paziti ne samo na higijenu tijela, već i na higijenu duše, te sve, što je zlo, odstraniti s ulica i iz javnih izloga i najoštrije kazniti psost. Roditelji, kao što i škole, moraju uložiti sve svoje sile za dobar vjerski i čudoredni odgoj djece, jer početak mudrosti je strah Božji. No vlasti moraju nastojati, da idu na ruku roditeljima, eda javni život ne ruši ono, što obitelj tolikim trudom i pregaranjem gradi.

Veliki petak kat. biskupa u Moskvi

U noći između 2. i 3. ožujka 1923. presvij. Cieplak, pomoćni biskup Petrograda, njegovi suradnici presvij. Budkiewicz i presvij. Fiodorov, unijati, sa dvanaest drugih svećenika pozvani su u Moskvu. Njihovi vjernici pratili su ih na kolodvor, da im dadu bolni „Zbogom“, uvjereni, da je to zadnji. Prije negoli je vlak otputovao, svi su na peronu kleknuli, da prime od svojih pastira sveti blagoslov. Mnogi su od njih molili i plakali.

Nikada se u carskom Petrogradu nije vidjelo ovako javno svjedočanstvo katoličke vjere. Tako je počelo mučeništvo katoličke Crkve u Rusiji, koja se pokazala živa u času, kad su njezini poglavice išli na stratište.

U Moskvi su za par dana bili slobodni. No 10. ožujka bili su uapšeni te u otvorenim kolima provedeni gradom. Boljševički mučitelji znali su zastalno za drugu muku, pa su je htjeli imitirati.

Istodobno je Vatikan hranio gladnu rusku djecu i odlučno proti ovom uapšenju protestirao. Uoči Cvjetnice bi odlučeno, da se smakne biskupe Budkiewicz-a i Cieplak-a. „Sud“ je vodio javno proces u nekom kazalištu Moskve. Na pozornici su na lijevo stali optuženici, na desno oni, koji su sebe zvali „sucima“, a iza njih crveni vojnici, žedni krvi. Presvij. Cieplak, kad je doznao za osudu, digao se i blagoslovio narod, pa bili oni pravednici ili bezbošci... Mnogi su plakali. Za četiri dana mnogi su dizali glas pro-

testa protiv ove osude. Oni bi bili i pomilovali ove nevine žrtve, da je Sv. Stolica htjela priznati boljševički režim. No Papa nije nikako mogao da popusti i prizna te rušitelje vjere, obitelji i čudoreda.

* * *

Da se udovolji nekim komunistima, pristali su, da se poštedi presvij. Cieplaka, ali biskupa Budkiewicz-a treba smaknuti. Otac Walsch, predsjednik papinske komisije za prehranu u Rusiji, u kojoj su na milijune umirali od gladi, želio je, da potajno odnese sv. pričest i papinski blagoslov osuđeniku. Obećali su mu, da će ga obavijestiti prije osude.

Izvadili su iz tamnice biskupa i brutalno ga gurnuli u tamnom hodniku tako, da je pao i slomio nogu.

Velika sedmica

Cvjetnicom 29. t. mj. počinje velika sedmica. Zove se „velika“ zato, što su se tih dana zbili u Jeruzolimu veliki i znameniti događaji po cijelo čovječanstvo. Zove se i „sveta sedmica“, jer što može biti kršćaninu svetije od onoga, što se te sedmice dogodilo.

CVJETNICA

Šesta korizmena nedjelja zove se Cvjetnica. Danas Crkva slavi spomen na svečani ulazak Isusov u Jeruzolim. Po crkvama se prije Mise blagoslivljaju grančice od paoma i maslina.

Iza blagoslova kreće ophod oko crkve. U ophodu nose vjernici blagoslovljene grančice masline. Na povratku u crkvu vrata se crkvena zatvore, a svećenik ostaje s nekoliko pjevača pred vratima. Ostali pjevači stanu u crkvi pred vratima. Jedni i drugi izmjenično pjevaju lijepu himnu. Kad svrši pjevanje, kucne svećenik propelom tri puta o vrata, koja se onda otvore. Ovaj ophod označuje svečani ulazak Isusov u Jeruzolim. Vrata se crkvena zatvaraju, da se označi, kako je prije Isusa nebo bilo zatvoreno, a Isus ga je svojom smrću na križu otvorio.

Zatim slijedi sv. Misa, koja posve odgovara bliskoj Muci Isusovoj. Pod Misom se čita ili pjeva muka Isusova po evanđelisti sv. Mateju.

U utorak velike sedmice čita se ili pjeva u crkvama muka Isusova po sv. Marku, a u srijedu po sv. Luki.

LAMENTACIJE

Veliku srijedu, četvrtak i petak pod veće pobožni kršćani polaze na lamentacije, t. j. pjevani svećenički oficij (časlov) tih dana. Tu nas sv. Crkva pripravlja na događaje sutrašnjega dana.

Obred je ovakav: Kraj velikoga žrtvenika se postavi svijećnjak u obliku trokuta. Sa svake je strane sedam svijeća od žutoga voska, a na vrhu jedna od bijeloga. Žute svijeće označuju učenike Isusove, a bijela Isusa. Poslije svakoga se psalma utrne po jedna žuta svijeća. Kad se ispjevaju prva tri psalma, onda se pje-

vaju lamentacije, t. j. tužaljke proroka Jeremije, u kojima se on tuži na zloću i nevjeru židovskoga naroda i žali za razvaljenim Jeruzolimom. Svakoga se dana pjevaju po tri. Svršavaju riječima: „Jeruzolime, Jeruzolime, obrati se Gospodinu Bogu svojemu!“ Ovaj vapaj sv. Crkve treba da svaki kršćanin dobro utisne u svoje srce i da se obrati Gospodinu Bogu. Tijelom obreda se utrne sve svijeće — pa i šest svijeća, što gore na žrtveniku — osim one bijele na trokutnom svijećnjaku. Dok se gase svijeće na žrtveniku, pjeva se „Blagoslovljen“ („Benedictus“). Ovo gašenje svijeća označuje, kako su sv. apostoli i učenici redom ostavljali Isusa. Bijela se svijeća odnese za oltar, što znači, da je Isus umro. Pjeva se tada pokornički psalam „Smiluj se meni Bože“ i izmoli jedna molitva. U crkvi nastaje zatim štopot i buka, što znači potres, koji je nastao, kad je Isus umro. Bijela se svijeća opet donese natrag na svijećnjak, jer je Isus nadvladao smrt i uskrsnuo iz groba.

Pribijavimo skrušenoga srca ovim potresnim molitvama i obredu. Nije li to strahovita slika ljudske duše, koju je opustio i poništio grijeh?

VELIKI ČETVRTAK

Danas se spominjemo, kako je Isus ustanovio presv. oltarski sakrament i kako je Juda poljupcem izdao svoga Učitelja farizejima, koji ga svezana dovedoše velikom svećeniku na sud. Radosno ushićenje izmjenjuje se s dubokom žalošću. Ovu dvostruku značajku današnjega dana jasno izražava čitavo bogoslužje.

Svećenik je odjeven u bijelo misno ruho. Križ je zastrt bijelom koprenom. Uz orgulje i svečanu zvonjavu u sva zvona pjeva se „Slava“. No od toga časa šute opet orgulje i zvona ne smiju više da glase slavu Božju ni da pozdravljaju Kraljicu neba. Nevaljali učenik izdao je poljupcem Isusa. Isus je uhvaćen i svezan. Vode ga na sud... U ovoj duševnoj potištenosti ne može se sv. Crkva podati radosti, kojom je napunja spomen ustanove sv. reda i pričesti, pa je zato odredila tijelovsku svetkovinu. Danas se zadovoljava time, da u svakoj stolnoj, župnoj i samostanskoj crkvi smije biti samo jedna sv. Misa, a svi prisutni svećenici imaju se kod te Mise pričestiti.

U prijašnja vremena pomirili bi se danas javni pokornici sa sv. Crkvom i pristupali bi sv. pričesti. Jesi li se i Ti pomirio(la) s Bogom i sa svojim bližnjim? Primi danas i Ti sv. pričest!

Stavili su ga u jednoj sobi bez slavnjače sa običnim lopovima. Trebalo je da i blizu njega, isto kao i kod Učitelja, budu lopovi.

Cijeli Veliki petak O. Walsh i Mac Cullag, koji je o ovom progonstvu napisao knjigu, ostali su cijeli dan kraj slušaljke telefona. O. Walsh je često pitao: „Mogu li doći?“ A oni su uvijek odgovarali: „Na vrijeme ćemo Vam javiti“.

Oko 10 sati zvono telefona zazvoni. O. Walsh čuo je neku buku, urlikanje pijanih, zatim opet neku tišinu, pak hitac revolvera, smijanje. Tako preko telefona prisustvovao je smaknuću biskupa Budkiewicz-a.

Crveni vojnik je kasnije pripovijedao svršetak toga mučenika: Biskup Budkiewicz nije mogao hodati. Zato su

ga vukli za uši sve do stražarnice. Po putu bili su mu oduzeli haljine: dakle isto kao i njegovom božanskom Učitelju. A tko zna, jesu li za njih bacili i kocke? Kako su ga za uši vukli, jedno mu se otrglo i ostalo njima u ruci. U stražarnici vojnik mu je ispalio hitac iz revolvera u rupu onoga uha, koje su mu bili išćupali. Tako je biskup završio svoje mučeništvo.

Da se ne bi štovalo njegovo tijelo, zapalili su ga zajedno sa tjelesima devetorice hajduka i pepeo razasuli prema vjetru.

Boljševička štampa je za tri dana pisala, da je biskup još živ, a četvrti dan je priznala zločin.

Papa i Crkva odgovorili su djelom spasonosnoga života ovom djelu smrti. Papinska komisija je naime prosljedila, da, vodena nadnaravnom ljubavlju, hrani rusku djecu, koju su sovjeti puštali, da ginu i umiru od gladi.

Danas se na Misi posvećuju tri hostije: jedna za današnju sv. Misu, druga za Božji grob, a treća za sutrašnje bogoslužje. U svečanoj Misi ne daje svećenik dakonu cjelov mira jer je danas Juda cjelovom izdao Isusa.

U stolnim crkvama uz brojnu podvorbu svećenika i klerika biskup posvećuje danas trovršno sv. ulje: katekumensko, krizmu i bolesničko.

Poslije sv. Mise prenose se svečano u ophodu preostale posvećene hostije na pokrajni oltar, nazvan Božji grob. Danas i sutra svaki onaj, koji kod Božjega groba neko vrijeme moli po nakani sv. Oca te primi sv. pričest danas ili na Uskrs, dobiva potpuni oprost.

Zatim svećenik skida sa žrtvenika sav ures, pa i ona tri propisana stolnjaka za spomen, kako su vojnici Isusa svukli i bacili kocke za njegove haljine. U crkvi je sada sve pusto: bez sjaja i bez nakita. Crkva čini sve, da nam potakne dušu na pokoru i žalost. Jeruzolime, skini sa sebe haljine veselja, pospi se pepelom i povrati se Gospodu Bogu svome!

Po primjeru Isusovom biskupi, nakon završenoga bogoslužja, dvanaestorici staraca ili svećenika ili klerika danas peru noge.

VELIKI PETAK

Osvanuo je dan najveće žalosti i tuge. Crkva se zavila u crno. U crnom misnom odijelu dolazi svećenik i baca se ničice pred žrtvenikom. Čitaju se starozavjetna proročanstva o vazmenom jaganju, a sv. Ivan u mucu Isusovoj opisuje ispunjenje davnih proroštava.

Na svoj rodendan, kad je proizašla iz probodenoga srca Isusova, moli sada sv. Crkva raspetoga Spasitelja za sve ljude, jer su svi ljudi sviju vremena njoj povjereni, da ih učini dionicima spasenja Božjega.

Sv. Crkvu boli grozno poniženje raspetoga Sina Božjega, pa zato poziva sve vjerne kršćane, da olakšaju muke dragog Isusa i da se poklone svetome križu.

Tada se svečano u ophodu prenosi juče posvećena hostija na glavni oltar uz slavopjev križu Spasiteljevu.

Današnje bogoslužje nije prava Misa, t. j. žrtva, jer nema pretvorbe. Danas je spomen-dan krvne žrtve na križu, pa se zato ne pri-nosi nekrvna žrtva. Odredba sv. Crkve, da se danas osim umirućih smije pričestiti jedini svećenik, koji obavlja službu Božju, sjeća nas Velikog Svećenstva Isusova, koji je na taj veliki dan pomirbe sam, ostavljen od svih, unišao u Svetište nad svetištima Novoga Zavjeta i posvetio ga svojom krvlju.

Je li ova prevelika ljubav Tvoga Spasitelja dirnula tvoje srce? Podi danas do svetoga groba. Moli sv. križni put. Podi na Kalvariju; klekni pred križ i suzama operi grijehe, kojima si pribio na križ Boga, Stvoritelja i Spasitelja svoga!

VELIKA SUBOTA

„Njegov će grob biti slavan!“ Isus je umro. Njegovo božansko tijelo počiva u grobu, okruženo nebrojenim anđelima, koji mu se klanjaju. A duša Isusova pošla je u pretpakao, da starozavjetnim pravednicima navijesti izvršeno spasenje. Sjutra će se opet sjediniti s tijelom za vječni život neizrecive slave. Kao što se u kršćanskoj duši danas izmjenjuju žalosna i radosna čuvstva, tako opažamo i u crkvenom bogoslužju unutarnju borbu radosti sa žalošću, dok konačno ne prevlada pobjedonosni: „Slava Bogu u visini!“

Današnje bogoslužje upravo je određeno za navečerje i noć od subote na nedjelju. Da olakša vjernicima prisustvovanje kod ovih prekrasnih obreda, prenijela je Crkva bogoslužje na Veliku subotu ujutro. No ipak se i danas još spominje često u molitvama „ova noć“, koju da rasvijetli uskršna svijeća. „Noć“ znači tamu poganstva, koju je rasvijetlio Isus svojim uskrsnućem.

U ljubičastom pluvijalu (plaštu) blagoslivlje

svećenik najprije v a t r u, koja je iskresana iz kremen. Kremen označuje Isusa, koji je svijetlo svijeta. Zatim blagoslovi svećenik 5 tamjanovih zrna za spomen 5 rana Isusovih. Ovaj se blagoslov vrši izvan crkve, jer je grob Isusov bio izvan Jeruzolima.

Sad se svećenik — a pri svečanoj službi dakon — kao vjesnik Uskrsnuća odjene bjelom dalmatikom i zapali jednu svijeću s trouglenika na novoj vatri. Ova goruća svijeća znači opstojnost, život i moć presvetoga Trojstva. Pjevajući tri puta „Svijetlo Kristovo! — Bogu hvala!“, kadgod se jedna od tih triju svijeća zapali, kreće procesija crkvom. Prva se svijeća zapali kod crkvenih vrata, druga nasred crkve, a treća pred oltarom. Isus je svijetlo svijeta, jer smo po njemu upoznali trojedno božanstvo.

Svećenik (dotično dakon) pjeva zatim slavu uskrsne svijeće, koja naznačuje Spasitelja. Vosak svijetli izgarajući, t. j. žrtvu-sama sebe, pa nas zato prijući kladno sjeća presvetoga tijela Isusova, razapeta za nas na križu. U spomen miomirisa, kojima su svete žene pomazale mrtvo tijelo Isusovo, ubada svećenik (dotično dakon) u obliku križa u uskrsnu svijeću 5 blagoslovljenih tamjanovih zrna. Na koncu zapali onom trouglenom svijećom uskrsnu svijeću znak, da je Isus uskrsnuo iz groba krepošću presv. Trojstva. Tada se zapale i druge svijeće po crkvi: i mi ćemo uskrsnuti poput Isusa, krepošću Isusovom!

Sada namjenjuje sv. Crkva svoju pažnju opet izabranim katekumenima, koji su u staro kršćansko doba noćas primali sv. krst, sv. potvrdu i sv. pričest. Zato slijedi sada 12 čitanja

iz Staroga Zavjeta, gdje se izabranicima ponovno predočuje čitavo djelo Providnosti Božjega spasenja.

Zatim slijedi blagoslov krsne vode. Kad se svećenik vraća k oltaru, pjevaju se skraćene litanije sviju svetih, preko kojih ustaje svećenik i odijeva se u bijelo ruho. Polazi k oltaru, dok se pjeva „Gospodine pomiluj“. Tamo moli pristupne molitve, okadi oltar i moli običajni „Gospode pomiluj“, a zatim zapjeva svečani „Slava“, kad u znak uskrsnjega veselja zazvone zvona, koja se nijesu glasila od Velikoga četvrtka.

Po primjeru su se Isusovom pripravljali prvi kršćani 40-dnevnim postom i molitvom na sv. krst, koji se svečano podjeljivao o uskrsnoj noći. Zato se i danas još posvećuje voda za sv. krštenje. Radi drugih obreda prošle noći nešto skraćena sv. Misa stoji pod dojmom Uskrsnuća Spasiteljeva i uskrsnuća novokrštenika, koji su s Isusom umrli svijetu, a ustali na nov život u Bogu. Oni su danas prvi put postali dionici novozavjetne žrtve, koju svećenik danas za njih i prikazuje. Danas prvi put postaju i dionici tijela Spasiteljeva u sv. pričesti. Uskrsna otajstva, o kojima govori tajna i popričesna molitva, jesu sv. krst, sv. ispovijed i sv. pričest. Nastojmo, da ove molitve ne budu za nas anahronizam!

Operimo dušu svoju u krvi Spasiteljevoj, kao što su je novokrštenici očistili vodom, koja je istekla iz prsiju Njegovih. Obnovimo krsni zavjet: odrecimo se svijeta i njegovih raskoši! Budimo dionici svete uskrsne gozbe, blagujmo vazmenog Jaganjca, primimo zalog uskrsnuća i vječne slave!

Iz katoličkoga Šibenika

Red službe Božje u Velikoj Sedmici

KATEDRALA SV. JAKOVA. Cvjetnica: U 10 sati ujutro blagoslov maslina obavlja preuzv. biskup. Iza blagoslova je procesija oko crkve. Zatim je svečana sv. Misa, preko koje se pjeva Muka Isusova po sv. Mateju. — Veliki utorak: U 9¹/₄ sati ujutro pjevana sv. Misa s Mukom po sv. Marku. — Velika srijeda: U 9¹/₄ sati ujutro pjevana sv. Misa s Mukom po sv. Luki. U 6 sati popodne pjevana „Jutrnja tmina“ s Lamentacijama Jeremijinim. „Pomiluj mene Bože“ pjeva Cecilijanski Zbor i Filharmoničko Društvo. — Veliki četvrtak: U 9¹/₄ sati ujutro pontifikalna sv. Misa preuzv. biskupa uz veliku asistenciju svećenstva. Posveta sv. ulja. Poslije sv. Mise preuzv. biskup pere noge dvanaestorici sjemeništaraca. U 6 sati popodne „Jutrnja tmina“ kao jučer. — Veliki petak: U 10¹/₄ sati ujutro Misa pretposvećenih, koju obavlja preuzv. biskup. Pjeva se Muka Isusova po sv. Ivanu. U 6 sati popodne „Jutrnja tmina“ kao jučer i prekjučer. Prije procesije korizmeni propovjednik drži propovijed o Muci. Zatim tradicionalna procesija. — Velika subota: U 10 sati ujutro blagoslov vatre, uskrsne svijeće, krsne vode. U 11³/₄ sati svečana sv. Misa uz asistenciju preuzv. biskupa.

CRKVA SV. FRANE. Cvjetnica: U 8 sati ujutro blagoslov maslina i pjevana sv. Misa sa Gospodinovom Mukom. U 4 sata popodne krunica, „Pomiluj mene Bože“ i blagoslov sa Presvetim. — Utorak: U 7 sati uvečer propovijed o sv. Antunu i blagoslov sa Presvetim. — Veliki četvrtak: U 7 sati ujutro sv. ispovijed, pričest i pjevana sv. Misa. — Veliki petak: U 8 sati ujutro Misa pretposvećenih i pjevanje Gospodinove Muke. U 4 sata popodne „Gospin plač“. — Velika subota: U 7¹/₄ sati ujutro blagoslov ognja, uskrsne svijeće, proročanstva i pjevana sv. Misa.

CRKVA SV. LOVRE. Cvjetnica: U 9 sati ujutro pjevana sv. Misa, preko koje se pjeva Muka Gospodinova. — Veliki utorak i srijeda: U 4 sata poslije podne svečani oficij, — Veliki četvrtak: U 8 sati ujutro svečana sv. Misa. U 4 sata popodne svečani oficij, a u 5 sati pjevanje „Gospina plača“. — Veliki petak: U 8 sati ujutro otkrivanje i ljubljenje križa, zatim Misa pretposvećenih. U 4 sata popodne svečani oficij, a u 5 sati pjevanje „Gospina plača“. — Velika subota: Crkveni obredi počinju u 7¹/₄ sati ujutro.

CRKVA SV. DOMINIKA. Cvjetnica: U 10 sati ujutro blagoslov maslina i sv. Misa. — Veliki četvrtak: U 8 sati ujutro svečana sv. Misa. — Veliki petak: U 10 sati Misa pretposvećenih. — Velika subota: U 8 sati

ujutro blagoslov vatre i uskrsne svijeće, a zatim proročanstva i sv. Misa. — Sva ova tri dana u 4 sata popodne najprije ruzarij, a zatim „Gospin plač“.

VAROŠKA ŽUPSKA CRKVA GOSPE VANKA GRADA. Cvjetnica: U 10 sati ujutro sv. Misa. U 10 sati izloženje Svetotajstva na klanjanje za 40 sati. U 6 sati popodne propovijed i blagoslov. — Ponedjeljak i utorak: U 6 sati ujutro izloženje Svetotajstva, a u 6 sati popodne propovijed i blagoslov. — Velika srijeda: U 5 sati ujutro izloženje Svetotajstva, a u 12 sati blagoslov i sahranjenje. — Veliki četvrtak: U 8 sati ujutro sv. Misa, u 6 sati popodne Gospin plač, a u 8 sati uvečer propovijed. — Veliki petak: U 8 sati ujutro otkrivanje sv. križa. Misa pretposvećenih. U 6 sati popodne „Muka Gospodina našega Isukrsta“ i blagoslov sa Presvetim. — Velika subota: U 6 sati ujutro blagoslov vatre i proročanstva. U 8 sati sv. Misa. U 7 sati uvečer blagoslov uskrsnih jaja.

DOLAČKA ŽUPSKA CRKVA SV. KRIŽA. Cvjetnica: U 7 sati ujutro sv. Misa i Muka. — Veliki četvrtak: U 7 sati ujutro pjevana sv. Misa. — Veliki petak: U 6 sati ujutro služba Božja. — Velika subota: U 6 sati ujutro blagoslov vatre i vode te sv. Misa.

NOVA CRKVA. Cvjetnica: U 7 sati ujutro blagoslov maslina, procesija, sv. Misa i Muka. — Veliki četvrtak: U 7 sati ujutro svečana sv. Misa. U 5 sati popodne „Gospin plač“. — Veliki petak: U 6¹/₄ sati ujutro služba Božja. U 5 sati popodne „Gospin plač“. Velika subota: U 6¹/₄ sati ujutro blagoslov vatre i uskrsne svijeće, a zatim sv. Misa.

CRKVA SV. IVANA. Cvjetnica: U 6¹/₄ sati ujutro blagoslov masline, pak sv. Misa, a pod Misom pjevanje Muke Isusove. — Veliki četvrtak: U 6¹/₄ sati ujutro svečana sv. Misa sa općom sv. pričesti. — Veliki petak: U 6 sati ujutro pjevanje muke, otkrivanje i adoracija križa, Misa pretposvećenih. — Velika subota: U 5¹/₄ sati ujutro blagoslov vatre i uskrsne svijeće, proročanstva, svečana sv. Misa.

IZ UREDNIŠTA. Nešto oduljim prikazom i tumačenjem lijepih i uzvišenih obreda velike sedmice te rasporedom službe Božje naših crkava, što donosimo u ovom broju, znamo, da ćemo ugoditi svojim pretplatnicima. Radi toga smo morali izostaviti ostale gradske vijesti, koje ćemo donijeti u slijedećem broju. Molimo, da se to dobrohotno uvaži.